

Cantabros : Crura a Freto Herculeo usque in Gallæciam & Mare Britannicum : ultimum Coriæ ad modum Caudæ , Promontorium Sacrum , hodie S. *Vincenti* , quod extenditur in Oceanum Atlanticum , longe ultra omnem Hispaniam. Subest Hispania medio Quarti , totique Quinto , parti etiam Sexti Climatis : ubi optima ad res omnes Temperies. Nam neque ut Africa violento Sole torretur ; neque , ut Gallia , ventis assiduus fatigatur : sed inter utramque media , hyeme & æstate temperato Sole perfruitur. Hinc magna Cœli salubritas per Hispaniam , teste Iustino , æqualisque Aëris spiritus nulla Paludum gravi nebula inficitur. Huc accedunt marinæ auræ undique assidui flatus , quibus omnem provinciam penetrantibus , eventilato terrestri spiritu , præcipua omnibus sanitas redditur. Non eadem tamen Hispaniæ passim qualitas. Qua enim Arcton spectat , plerisque scribingentibus , frigidior est , nonnulliusque asperitatis : Oceano semper obnoxia , interiorum aquarum indiga , malignæque inde habitationes : quum etiam rupibus , saltibus , locisque silvestribus pleraque obfusa. Qua , Montibus fere perpetuum intercurrentibus , in Austrum declinat , tota felix , tota beata , ut multis magnisque Fluminibus irrigari , sic tempestivis pluviis , quantum sufficit , recreari solita , & hinc omne genus , ea præcipue parte , Frugum , Animaliumque non benigna solum Mater , sed & Nutrix sollicita. Admirandam eorum , cum quæ ex terra proveniunt , tum quæ in terræ visceribus generantur & latent , fertilitatem : Animantium item , quæ Terra Marique nascuntur præstantiam , quis digne utque singula flagitant , commemorabit ? Incredibilis per omnem Hispaniam Frugum ubertas : & plerique agri tantæ sunt liberalitatis , ut pro accepto uno tritici modio triginta plurimum colonis reddant : sæpe etiam quadraginta. Herbarum cum sativarum , tum voluntariarum , quæ citra sementem erumpunt , quibusque insignes sunt & peculiare vires passim , cum primis in montosis locis est feracissima : ubi sui dissimilis , inquit Pomponius , Linum aut Spartum alit. Fructus etiam arborum numero plures , formaque grandiores habet. Quid Mala referam ? Inter ea melioris notæ sunt duo , *Canusium* & *Regium*. Quid Pyra ? In iis supremæ classis quatuor , quæ odore gustuque suavissima : *Apianum* , quod *Muscarum* vocant omnium Pyrorum minimum , *Vinosum* , *Pintum* , Quartumque , quod Hispanis *Sine Regula* nominatur. Quid Olivas ? In harum numero primas obrinent Hispanenses , quæ magnitudine juglandes excedunt. Quid de reliquis dicam Fructibus ? Plene decantata sunt non paucis Mala Hesperia vel Citrea : Cydonia , quæ vulgo *Membrillos* , Granata , suis etiam coriis medicinam facientia. Quid vina commemorabo , optimi saporis odorisque ? Passim quidem generosa admodum leguntur , alii tamen & aliis locis præstantiora. Hispania etiam dives quondam universum , ut nunc quoque variis in locis , preciosissimis Auri , Argenti , Aëris , Ferri , Plumbi , aliorumque Metallorum Thesauris. Quid jam dicam de Salinis ? Sal in Hispania non modo coqui , verum etiam plurimum effodi , hoc est & fieri & gigni , tradit Solinus. Fit in multis Hispaniæ locis ex aquis puteanis , ut apud *Seguntiam* & alibi : unde Regibus magnum exigitur Vectigal. Sunt & Montes Hispaniæ , si fides Marineo Siculo , nativi Salis.

Cœli temperies.

Soli fertilitas.